

УДК 338:355.01

Сидорук І.С.

канд.економ.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ЕКОНОМІКА ВІЙНИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Повномасштабне військове вторгнення РФ завдало потужного удару економіці нашої держави. Знищена транспортно-логістична, інженерна, маркетингова та соціальна інфраструктура цілих регіонів. Знизилася або зовсім зупинилося виробництво продукції, зокрема тієї, що становить основу експортного потенціалу України. Мільйони людей втратили житло, роботу, змушені були евакуюватися у західні регіони або закордон.

Виграти війну можливо лише за ефективного функціонування економіки, тому життєво необхідними в сучасних умовах є реформи, що можуть забезпечити економічну стійкість України. Доцільно застосувати шаблон заходів воєнної економіки, що передбачає одночасні зусилля в наступних напрямках:

- макроекономічна стабільність;
- підтримка купівельної спроможності, внутрішнього попиту;
- збереження виробництва, промисловості [1].

Найбільш повно реалізації зазначених напрямів відповідає розвиток в Україні приватної ініціативи та підприємництва. Зважаючи на реалії військового часу, коли бомбардуванням піддаються насамперед великі склади палива та продовольства, а також потужні логістичні вузли, доцільно вести мову про якнайшвидше закладення основ своєрідної «москітної економіки» (за аналогією з «москітними» військовими стратегіями, коли

основні цілі на полі бою досягаються насамперед за рахунок використання надмобільних інноваційних засобів та ресурсів, які є на озброєнні у великій кількості малочисельних автономних груп добре підготовлених бійців) [2].

Великі підприємства старопромислових регіонів, що виготовляли експортну продукцію, нині не працюють або і зовсім зруйновані. Тому необхідним є насичення всіх регіонів України суб'єктами малого і середнього бізнесу, який буде забезпечувати внутрішній ринок необхідними товарами і робочими місцями, державний і місцеві бюджети – надходженнями, зовнішні ринки – не сировинною якісною продукцією. Розвиток малого підприємництва підвищить рівень добробуту і купівельну спроможність населення. Важливою умовою розбудови нової економіки є не просто збільшення кількості підприємств, а й підвищення якості їх діяльності, тобто розвиток саме інноваційного підприємництва.

Розквіт підприємництва не можливий без суттєвого зниження регуляторного і фінансового навантаження. Перші кроки у цьому напрямі уже зроблені, зокрема, на спрощеній системі оподаткування замінили податок на прибуток і ПДВ на 2% податку із доходу. Необхідними також є зменшення податків на працю і митних бар'єрів, стимулювання інновацій та ІТ-підприємств.

Негативною стороною запропонованих змін є зменшення надходжень до державного і місцевих бюджетів. Реалії військового часу спонукають до суттєвого збільшення оборонних видатків і розбудові військово-промислового комплексу. Дефіцит бюджетних коштів обумовить обмеження соціальних видатків, які теж доведеться реформувати та урізати.

Великі надії покладаються на грошову підтримку західних партнерів. Не менш важливою, на нашу думку, має стати підтримка західними споживачами українських виробників. Купівельна спроможність країн ЄС вражає – лише зовнішній імпорт складає 2,5 трлн. дол., частка України в ньому – 1,07%. Тому є можливість політично мотивувати купувати якісну українську продукцію за інших рівних умов. Це можливість відійти від сировинного спрямування українського експорту, а продавати закордон перероблену продукцію. Наприклад, експортувати не зерно, а борошно тощо.

Україна піддається страшному випробуванню війною. Не слід очікувати швидкого закінчення бойових дій і, навіть по їх закінченню, потрібно пристосовуватися до нових реалій діяльності в умовах довготривалої загрози з боку тоталітарної неонацистської РФ. Руйнуються старі економічні зв'язки і цілі галузі економіки, але ми маємо і можливості, які відкриваються лише зараз. Консолідовані зусилля Збройних Сил України, Уряду і всього населення забезпечать перемогу та економічний розквіт України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Власюк В. Економіка війни: щит для промисловості. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/30/684911/> (дата звернення: 13.04.2022).

2.Борщевський В., Куропась І., Микита О. Економіка війни та повоєнний економічний розвиток України: проблеми, пріоритети, завдання. *Громадський простір*. URL: <https://www.prostir.ua/?news=ekonomika-vijny-ta-povoijennyj-ekonomichnyj-rozvytok-ukrajiny-problemy-priorytety-zavdannya> (дата звернення: 13.04.2022).